

วิธีการและกระบวนการวิจัย

การเลือกหน่วยวิจัยและประชากร

การเลือกหน่วยวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจ เฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจในกองกำลังพล ซึ่งทำหน้าที่คานการบริหารงานบุคคลกับข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาล ซึ่งทำหน้าที่คานปฏิบัติการ เหตุที่ผู้วิจัยเลือกเฉพาะ ๒ ส่วนราชการนี้ ก็เนื่องจากว่าข้าราชการตำรวจทั้ง ๒ สังกัก็มีลักษณะงานที่แตกต่างกันออกไป ก็จะเปรียบเทียบตามหลักการบริหารองค์การแล้ว ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาลก็เป็นพวก Line Agencies ส่วนข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลเป็นพวก Auxiliary Staff Agencies ดังนั้นการศึกษาดังระับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจทั้ง ๒ สังกัดโดยเปรียบเทียบกันย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ประกอบกับถ้าจะเพิ่มส่วนราชการอื่น ๆ ของกรมตำรวจเข้ามาอีก เช่น ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หรือหน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ ก็เป็นการยากที่จะกระทำได้ด้วยบุคคลเพียงคนเดียว เพราะข้าราชการตำรวจส่วนมากจะอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศ

การเลือกประชากร การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล เฉพาะข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรเท่านั้น ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า

๑. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร เป็นข้าราชการตำรวจที่อยู่ในระดับที่มีสถานภาพยังไม่แน่นอน อาจถูกโยกย้ายสับเปลี่ยนไ้ง่ายที่สุด ด้วยเหตุผลเพียงสั้น ๆ

ว่าเพื่อความเหมาะสม ดังนั้นข้าราชการตำรวจในระดับนี้จึงต้องพิจารณาขอยุ่คลอกรเวลาเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

๒. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรส่วนใหญ่ จักว่ายังยึดมั่นในอุดมการณ์ของอาชีพตำรวจพอสมควร เพราะส่วนมากยังปฏิบัติหน้าที่ราชการมาไม่นานเหมือนข้าราชการตำรวจในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับสารวัตร ระดับผู้กำกับการ หรือระดับรองผู้บังคับการ เป็นต้น

๓. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร เป็นข้าราชการตำรวจที่มีความใกล้ชิดกับงานเป็นอย่างมาก งานทุกชิ้นข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรจะเป็นผู้ดำเนินการเบื้องต้นเสมอ

นอกจากนี้ถ้าจะสำรวจประชากรระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประทวนหรือระดับสูง กวาระดับรองสารวัตรมาทำการวิจัยด้วยแล้ว ก็น่าจะไม่เกิดประโยชน์อะไรมากนัก เพราะถ้าในระดับสูงขึ้นไปคงได้กล่าวแล้ว ข้าราชการตำรวจพวกนี้จะมีสถานภาพที่แน่นอน มีส่วนในระดับต่ำลงมากคือระดับชั้นประทวน ข้าราชการตำรวจประเภทนี้จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบน้อยมาก

การรวบรวมข้อมูล

กองกำลังพล ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลมีจำนวนทั้งสิ้น ๘๒ นาย ผู้วิจัยสามารถออกแบบสอบถามได้เพียง ๒๗ ชุด ทั้งนี้เนื่องจากมีข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรมากมายลาศึกษาต่อ ลาบวช ลาพักร้อนไปช่วยราชการในหน่วยงานอื่น จึงเหลือข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่จริงเพียง ๒๗ นาย ซึ่งผู้วิจัยก็ได้แจกแบบสอบถามหมดทั้ง ๒๗ นาย และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

สถานีตำรวจนครบาล สำหรับข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลเนื่องจากมีจำนวนมากถึง ๒๐๗ นาย ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีสุ่มตัวอย่างดังนี้เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและงบประมาณ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling เนื่องจากว่าประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

จะผิดกันก็ตรงที่สถานีตำรวจนครบาลนั้นมีหลายแห่งและหลายระดับ จำนวนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรก็แตกต่างกันออกไปบางสถานีตำรวจนครบาลมี ๒๐ นายขึ้นไป บางสถานีตำรวจนครบาลมีเพียง ๓ นาย แต่โดยเฉลี่ยแล้วจำนวนรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลมีจำนวนสูงสุด ๒๒ นาย และต่ำสุดจำนวน ๑ นาย ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างเฉพาะสถานีตำรวจนครบาลที่ที่หรือขึ้นอยู่กับ เช่น สถานีตำรวจนครบาลพญาไท หรือสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง เป็นต้น ผลที่ออกมาจะเป็นแนวทางหนึ่งหรือการสุ่มตัวอย่างเฉพาะสถานีตำรวจนครบาลที่ไม่ขึ้นอยู่กับ เช่น สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก หรือสถานีตำรวจนครบาลคันนายาว ผลก็จะออกมาเป็นอีกแนวทาง ซึ่งไม่สามารถจะวัดระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญของการศึกษารังนี้ได้อย่างแท้จริง ด้วยปัญหาที่กล่าวประกอขกับกรมตำรวจได้จัดทำบัญชีการแบ่งชั้นสถานีตำรวจนครบาลออกเป็นชั้น ๑, ๒ และ ๓ ไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงอาศัยประโยชน์จากบัญชีดังกล่าว แล้วกำหนดกฎเกณฑ์ในการออกแบบสอบถามลดหลั่นกันลงไปดังนี้ (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ ๑)

สถานีตำรวจนครบาลชั้น ๑ ผู้วิจัยออกแบบสอบถามจำนวน ๔ ชุด

สถานีตำรวจนครบาลชั้น ๒ ผู้วิจัยออกแบบสอบถามจำนวน ๓ ชุด

สถานีตำรวจนครบาลชั้น ๓ ผู้วิจัยออกแบบสอบถามจำนวน ๒ ชุดและ ๑ ชุด

(ที่ผู้วิจัยออกแบบสอบถามจำนวน ๑ ชุดเพราะสถานีตำรวจนครบาลนั้นมีข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรเพียง ๑ นาย) ซึ่งเมื่อรวมแล้วจะได้ประชากรจำนวนทั้งสิ้นคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของจำนวนทั้งหมดซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นประชากรในการศึกษารังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑

จำนวนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลที่ออกแบบ
สอบถามและได้รับกลับคืนมา

สถานีตำรวจนครบาล	จำนวนข้าราชการ ตำรวจระดับรอง สารวัตร	จำนวนแบบสอบ ถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนมา
๑. ณะสงคราม	๒๕	๔	๔
๒. พญาไท	๒๖	๔	๔
๓. ห้วยขวาง	๑๘	๓	๓
๔. บางซื่อ	๒๔	๔	๔
๕. บางเขน	๑๗	๓	๓
๖. เตาปูน	๑๔	๓	๓
๗. พลับพลาไชย ๒	๒๐	๔	๔
๘. ปทุมวัน	๑๘	๓	๓
๙. พระโขนง ๑	๒๑	๔	๔
๑๐. ลุมพินี	๒๐	๔	๔
๑๑. พระโขนง ๒	๑๘	๓	๓
๑๒. อนุสาวรีย์	๑๘	๓	๓
๑๓. บางกอกน้อย	๑๒	๓	๓
๑๔. สำเหร่	๒๐	๔	๔
๑๕. ตำราญราษฎร์	๑๗	๓	๓
๑๖. จักรวรรดิ	๑๕	๓	๓
๑๗. พระราชวัง	๑๗	๓	๓
๑๘. นางเลิ้ง	๒๓	๔	๔
๑๙. สามเสน	๑๕	๓	๓
๒๐. กุสิต	๑๕	๓	๓
๒๑. หัวหมาก	๑๔	๓	๓

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

สถานที่สำรวจจนครบภาค	จำนวนข้าราชการ ตำรวจระดั้บรอง สารวัตร	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับมา
๒๒. พลับพลาไชย ๑	๑๓	๓	๓
๒๓. บางรัก	๑๔	๓	๓
๒๔. ยานนาวา	๑๔	๓	๓
๒๕. วัดพระยาไกร	๑๔	๓	๓
๒๖. พุ้มหามาตย์	๑๕	๓	๓
๒๗. บางยี่เรือ	๑๖	๓	๓
๒๘. ราษฎร์บูรณะ	๕	๒	๒
๒๙. บางพลัด	๑๐	๓	๓
๓๐. บางกอกใหญ่	๑๒	๓	๓
๓๑. ภาษีเจริญ	๑๔	๓	๓
๓๒. บางขุนเทียน	๖	๒	๒
๓๓. หลักสอง	๕	๒	๑
๓๔. มีนบุรี	๔	๒	๑
๓๕. หนองจอก	๗	๒	๒
๓๖. คันนายาว	๖	๒	๒
๓๗. ประเวศน์	๔	๒	๑
๓๘. จรเขนอย	๔	๒	๑
๓๙. ลาดกระบัง	๖	๒	๒
๔๐. คลิ่งชัน	๕	๒	๒
๔๑. บางยี่ขัน	๖	๒	๒

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

สถานีตำรวจนครบาล	จำนวนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
๔๒. ทาพระ	๕	๒	๒
๔๓. หนองแขม	๕	๒	๒
๔๔. บางเสาธง	๖	๒	๒
๔๕. ทาซาม	๕	๒	๑
๔๖. ปากคลองสาน	๑	๑	๑
๔๗. บวรมงคล	๑	๑	๑
๔๘. บางโพ	๒	๒	๑
๔๙. บางคอแหลม	๑	๑	๑
รวม	๒๑๓	๑๒๕	๑๒๓

แหล่งที่มา ทำเนียบข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร กองกำลังพล กรมตำรวจ, สํารวจเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๐

เมื่อรวมแล้วจะต้องออกแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๒๕ นาย แต่ปรากฏว่าได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๑๒๓ ชุด ซากไป ๒ ชุด ทั้งนี้เนื่องจากว่าสถานีตำรวจนครบาลบางแห่งอยู่ไกล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์บางแห่งก็ได้รับแบบสอบถามคืนมา บางแห่งก็ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนมา จึงทำให้ได้แบบสอบถามตามจำนวนดังกล่าวแล้วข้างต้น อนึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรทั้ง ๒ สังกัด ผู้วิจัยจะนำไปกล่าวเป็นรายละเอียดในตอนที่ ๓ ตอนที่ ๑ ต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาทั้งนี้โดยการศึกษาจากวิทยานิพนธ์และหนังสือที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามจะมีทั้งคำถามเปิด (Opened end Question) และคำถามปิด (Closed end Question) สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกได้ดังนี้ (โปรดดูรายละเอียดแบบสอบถามในภาคผนวก ก.)

ตอนที่ ๑ เป็นความรู้เรื่องส่วนตัวของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพการสมรส อายุ อายุราชการ คุณวุฒิการศึกษา และอัตราเงินเดือน (ข้อ ๑ - ข้อ ๕)

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการแบ่งเป็น ๕ หมวด หมายเหตุ ๓๖ ข้อ (ข้อ ๖ - ข้อ ๔๑) คือ

๑. เกี่ยวกับลักษณะของงาน
๒. เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา
๓. เกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน
๔. เกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์
๕. เกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
๖. เกี่ยวกับปริมาณงานและความรับผิดชอบ
๗. เกี่ยวกับโอกาสแสดงความคิดเห็น
๘. เกี่ยวกับการบริหารงาน
๙. เกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงาน

ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์หาค่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัด ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลในการเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ รวม ๒ ข้อ (ข้อ ๔๒ - ข้อ ๔๓)

การทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้งในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาลสังกัดละ ๑๕ นาย โดยวิธีแจกแบบสอบถามให้ทำแล้วต่อมาจึงสัมภาษณ์เพื่อทราบว่าแบบสอบถามชนิดไหนหรือข้อความใดที่สงสัยไม่เข้าใจก็นำมาปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม แล้วจึงส่งแบบสอบถามแก่ข้าราชการตำรวจทั้ง ๒ สังกัด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

จากทัศนคติของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ตามหลักของ Likert's Type Scale โดยให้คะแนนในระบบ ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ ตามลำดับ ในคำตอบแต่ละคำตอบที่ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่น่าสนใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัด ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยต่าง ๆ เอาไว้ ๕ ปัจจัย (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ ๒)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดฐานคติ (Assumption) ว่า คำถามแต่ละคำถามมีน้ำหนักเท่า ๆ กัน สามารถนำคะแนนมารวมเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัดได้ ส่วนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๑. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัด ที่มีต่อปัจจัยและแต่ละปัจจัยจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\text{คะแนนรวมของคำตอบแต่ละปัจจัย}}{\text{จำนวนคน} \times \text{จำนวนคำถามในแต่ละปัจจัย}}$$

ตารางที่ ๒

ปัจจัยต่าง ๆ ในแบบสอบถาม

ปัจจัย	คำถามข้อ
๑. ลักษณะของงาน	๖ - ๑๒ ๓
๒. ผู้บังคับบัญชา	๑๓ - ๑๘ ๓
๓. เพื่อนร่วมงาน	๒๐ - ๒๓ ๔
๔. เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ	๒๔ - ๒๗ ๕
๕. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน	๒๘ - ๓๑ ๖
๖. ปริมาณงานกับความรับผิดชอบ	๓๒ ๑
๗. โอกาสแสดงความคิดเห็น	๓๓ - ๓๔ ๒
๘. ลักษณะการบริหารงาน	๓๕ - ๓๘ ๖
๙. ความมั่นคงในการทำงาน	๓๙ - ๔๑ ๓

๒. วิเคราะห์ถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการ
 ดำรงระดับรองสารวัตรทั้ง ๒ สังกัด ที่มีต่อปัจจัยแต่ละหมวดจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\text{คะแนนรวมของคำตอบแต่ละหมวด}}{\text{จำนวนคน} \times \text{จำนวนคำถามในแต่ละหมวด}}$$

๓. วิเคราะห์ถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการ
 ดำรงระดับรองสารวัตรโดยส่วนรวมของแต่ละสังกัดจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\text{คะแนนรวมของคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนคน} \times \text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

๔. เกณฑ์การวิเคราะห์พิจารณาจะยกออกเป็น ๕ ช่วง คือ
 ๑.๐๐ - ๑.๕๕ ถือเป็นระดับต่ำสุด

- ๑.๕๖ - ๒.๕๕ ถือเป็นระดับค่อนข้างต่ำ
 ๒.๕๖ - ๓.๕๕ ถือเป็นระดับปานกลาง
 ๓.๕๖ - ๔.๕๕ ถือเป็นระดับค่อนข้างสูง
 ๔.๕๖ - ๕.๐๐ ถือเป็นระดับสูงสุด

ดังนี้โดยถือหลักว่า

ถ้าระดับของปัจจัยอยู่ในระดับต่ำหรือค่อนข้างต่ำเป็นปัจจัยที่จะต้องแก้ไข

ถ้าระดับของปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง เป็นปัจจัยที่ควรจะมีการปรับปรุง

ให้ดีขึ้น

ถ้าระดับของปัจจัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงหรือสูง เป็นปัจจัยที่ควรจะรักษาให้อยู่ในระดับนั้นตลอดไป.

คณบดีวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย